Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia quadripertia. Teil II 4. De virtute religionibus - Cod. Ettenheim-Münster 148

Mugg, B.

[S.l.], 1669

Quaestio 5ta

urn:nbn:de:bsz:31-118170

Visual Library

carnis, aut rei Membri mutilationem, debilitationem aut notabilis
Cruoris aut Sanguinis effusio effusionē nec sanguinis immodica effusione
quoque neque percussionis aggravata est per Epum
ordinarium Jure absolvere si est Sanguinis fuerit.
percussio deinde est enormis in gradu. Capitulum at sui Clerici
sibi commorantes aut Clerici eiusdem Claustri sese
cedant Epus Ordinis Prelatis iure absolvendi
potestas competit, Enormis autem percussio iure semper
Apostolicae Sedi reservatur. Dico iure quia multi
Regularium Praelati uti et Religiosi Mendicantes et
ex eorum privilegiis potius papali beneficio obtinuerunt
ut etsi percussio enormis fuerit suos absolvere possint
Molina citatus disp. 60. Atque haec de Immunitate Ecclesiae.

Quaestio 5ta

De Juramento.

Dub. 1um.

Quid et quotuplex sit Juramentum?

Juramentum est invocatio divini Numinis in testimonium confirmationem alicuius rei dubiae. Datur hoc Remedium ad expediendas lites,

et partim per defectum humanae sinceritatis, partim per
defectum cognitionis necesse fuit recurrere ad divinum testimonium,
quia DEUS nec mentiri potest, nec eum aliquid latet.
Notandum tamen 1°. Ad verum hoc juramentum requiri,
non sufficere tantum mentaliter proferre, sed requiri animum et
voluntatem jurandi, alias foret fictum et dolosum juramentum.
E contra vero si animus et voluntas interna jurandi adsit,
erit coram DEO verum juramentum, et obligatorium, etsi nulla
signorum expressione, cum sicut votum sola mente
concipi possit.
Notandum 2°. Ad hoc ut juramentum validum sit, non debere tamen
continere meram enuntiationem seu invocationem divini testimonii,
sed sufficit virtualiter, ut haec et similia verba communia [?]
tuo sensu pronunciata (coram DEO dico, DEUS scit me
verum dicere, DEUS est testis meus) ubi sunt juramenta per
se loquendo, cum sit simplicis assertionis tantum dicere DEUM ad
cognitionem veritatis dictorum. Dico per se loquendo, quia dictae [?]
non sunt loquendi formulis vera juramenta absolute,
sed in spectanda in primis est intentio loquentis; si haec
ignota sit, conjectura capi debet, tum ex communi loquentium
consuetudine (ita hanc formam: DEUS est mihi testis)
frequenter pro juramento accipitur, non item haec: (DEUS scit ita esse)
tum ex moribus loquentis, utrum is frequenter aut rarius in
verba soleat.

Item 3°. Invocatio divini Nominis in testem aut fit ex-
plicite, ut cum DEUS expresse in contestationem, seu alicujus
invocatur. Qua ratione juravit Paulus 2 Cor. 1. testem
DEUM invoco in animam meam. Vel implicite, scilicet per creaturas
non absolute spectatas (alias est blasphemia aut idololatriam
sapit.) sed in DEUM relatas, prout nimirum in ijs divina bonitas
ac potentia specialiter elucet. Hujus juramenti exemplum Christus ipse
Matth. 23. sic explicavit; Qui jurat in coelo, jurat in throno DEI,
et in eo qui sedet super eum. Sic etiam per crucem iurari solet, eam
ordinando ad eum, qui pro nostra salute in ea mortuus est. Item per
S. Evangelium, quippe quo infallibilis DEI veritas nobis manifesta-
ta creditur. etc.

Notandum 4°. Has aut similes dicendi modos (Juro per DEUM.)
vel (Per DEUM ita est.) aut (DEUM testem invoco, DEUM [illegible].)
exprimere et indubitatam juramenti formam continere; dubitari tamen de hac
forma: Bey Gott mein Eidt, an veri juramenti rationem
habeat. Resp. 1°. In foro judiciali ea verba juramentum
censeri, puta si Judex dicat: Lobt an eines Eides statt.
Resp. 2°. Si quis extra judicium ea verba ad confirmationem dicti
vel promissi sui adhibeat, eo animo absque intentione actu jurandi,
dicit eo fere sensu, quo dicit promitto vel juramentum, dependet sensus
verborum. Sic: Ita certum est meum dictum vel promissum ac si iuratum sit.
Resp. 3°. Nihilominus verba illa in vulgari et sermone plerumque

pro

Juram contrahere, si deliberate proferant, ut teste Sanch. l. 3. c. 2. n. 1. ad iurandum satis est velle usurpare verba iuris[andi] sensu, quibus aliorum dicta iurandi consuetudinem usurpantur, consistendo a. apud nos Germanos, et illa verborum forma pro iuram. accipiatur, et tale praesumendum est, nisi de alia usurpandi intentione constet.

Non obstat verba illa in fide mea, sunt ad iuramentum, ut recte Sanch. l. 2. c. 29. n. 6. cit. et dicit: per fidem meam hoc faciam, ipso facto affert in testem Deum. Etiam n. 9. ex eo decet: Ita hoc faciam, sicut fidelis Christianus vult haberi coram Deo.

Pari ratione si Sacerdotes in fide sua sacerdotali, Monachi in fide sua religiosa aliquid affirmant, videntur proprie iuramentum, sicut nec ubi a viris principibus imposita, nobilibus viri in fide sua ut iuram accipiunt, et observari volunt, tumque quod ad Clericos et Religiosos attinet in grandi status sui ignominia cederet, si fidem hanc datam violaret. Tum quia Privilegium hoc proprie Clericis concessum est tibi in causis levioribus iurare ne cogantur, sed fidem suam loco iuramenti interponere possint, alias in magnum praeiudicium cederet, nisi eadem ac alii qui iurant interdum obligatio tenerentur. Denique verba haec si vera sunt, in forma negandi, non habent vim iuramenti, nisi qui iurare velit, constet; sicut pro vero iuramento Theologi communiter iurare, consciam quod a radiis et principio fidei de veritate, sic ut intentio usurpata praesumi debet.

Juramentum dividitur 1° in verbale et corporale. Verbale est, quo fit per verba divini numinis contestationem exprimentia. Reale seu ritualiter significatio corporale est, quo praeter verba corporale et actione geritur v.g. per tactum sacrosancti sceptri, tactum evangelii. Ergo a corporali ad actum maioris deliberatione requirit ac timore incutitur ac solemnitatem... quin obligatio aggravatur et violatio iuris maiorem et poenam meretur. 2° Dividitur in contestatorium et execratorium. Contestatorium, quo fit per simplicem contestationem et invocationem Dei sine mixtione, v.g. per DEUM iuro, DEUM testor. Execratorium est quo iurans sibi vel suis rebus malum aliquod divinitus inferendum imprecatur, si verum non sit quod dicit, et sic hoc iurans addit Deum simul in testem veritatis, et in falsitatis vindicem, si falsitatem dixerit. Quae posterior ad significandam iurationem aequipollet ut recte Sanch. l. 3. mor. c. 1. n. 4. cum Bonacin. ... ut si dicat: ita me Deus ne puniat, vomiat diabolus, auferat et aliud vel in hoc capite. Sic faciat mihi Deus, et haec addat.

Qui per execrationem peierat duo in una peccata periurii committit. Sanchez loc. cit. Castropal. l. 2. c. 42. d. 20.

Non ... hic si falso ... imprecatur ... sed ...
Aliud ... et ... imprecatur ... falso ... DEUS testem invocat, nihil a. refert ad peieratiorii veritatem

Juramentum falsitatis, sive jurans videat Deum vindicatorem f. non

3° Dividitur in assertorium et promissorium. Assertorium est quo confirmamus dictum vel factum de praeterito vel praesenti, ut juro me Romam vidisse, juro me possedisse domum hanc. Promissorium est quo confirmamus dictum vel factum de futuro, ut: juro me restituturum quod latronem [illegible] ultimam divisionem ——— 6

Notandum 1° ad verum assertorium sufficere veritatem assertionis [illegible] veritatem [illegible] habeas tunc facti aliquid tantum illud postea mutare licet absque periurio ~~[illegible]~~ ad verum promissorium non sufficit [illegible] cadit super valorem operis futuri [illegible] quod [illegible] aliquod futurum [illegible] praestandi [illegible] promissorium juramento includit assertorium, cadit et super ipsum opus futurum [illegible] contra [illegible] non licet absque periurio

2° [illegible] juramentum promissorium de opere futuro [illegible] obligare [illegible] religionis ita ut contraveniendo ob violationem reverentiae divini numinis [illegible] a promissione [illegible] et obligatione [illegible] [illegible] contraveniendo [illegible] injuriam ut si [illegible] et [illegible] eleemosynam [illegible] Deo aut [illegible]

mittere in dandem etc. praeter alios Sanch. l. 8. d. Mat. d. 15. n. 6.
quare duplex ad Iuram promissorium de ope futuro et non
simplex quia sic se habens ex promissione aut pacto contra aliud
ut si semper inesse in illud faciendum: Vel quia iuramenti
transgressio unius est ad quod sub mortali reducit
[illegible] ob reverentiam divini nominis cuius testem indebite
inducit alterum ad Iuram confirmatorium promissionis idque vel
erga DEUM, et absolute invocatum contrarius duplicem
obligationem Religionis habet. primum DEO fidelitatem servandi
et nomen Dei in vanum assumendo [illegible] Dei praevaricans
duplicem speciei malitiam contra Religionem committens
complectitur vel confirmatorium promissionis [illegible] quod
pacto inito et contineat obligationem iustitiae
promissarium et propria obligatione iurantis erga DEUM
ne eum falsi testem faciat quod cum praevaricans confirmationis
[illegible] una contra iustitiam, altera contra Religionem.
Vel denique est confirmatorium promissionis erga DEUM et hominem
~~[illegible]~~ ut si quis voveat dare eleemosynam pauperi,
promissione illa acceptanti, idque iuramento confirmet
quo in actu 3 oriuntur obligationes. 1ma Religionis erga DEUM
voti fidel. et iurati: 3tia iustitiae vel fidelitatis homini praestandae,
et eorum iurati praevaricans in triplicem peccatum specie
[illegible].

4to Juramentum dividitur in simplex et solenne. Solenne fit quando solemnitatibus solemnis juris formulas coram testibus tacto Evangelio vel sceptro, simplex vero sine his fit. Dico autem [illegible] via jurata fit [illegible]. Necessitas in confessione esse specialiter explicandum quale fuerit juramentum, gravius enim est quod juratur per DEUM quam per creaturas. Dico 2o per se loquendo non esse specialiter explicandum in confessione, quia nec licet explicare est, si eo conjuncta sit blasphemia, vel violatio promissionis erga DEUM, aut erga hominem, ut paulo ante insinuatum fuit.

Dub. 2dum

An et quando liceat jurare?

Dico 1o. Juramentum per se nec est malum nec per se appetendum et frequentandum, sed est instar Medicinae quae ad morbos inventa solo corporis [illegible] ubi [illegible] prudenter. Ita juramentum quod humana ob fidei infirmitatem in gravibus causis stabiliendam introductum est, ac ideo per se tan[illegible] [illegible] causa est, neque necessitas

contra Consilium a Chro datum ad Mat. 5. Ego dico
vobis non iurare oio. Dico 2°: Juram
de Mda [illegible] et ad [illegible]
[illegible] Tal. [illegible] prima [illegible]
[illegible] Dico
[illegible]
in a testis [illegible] à [illegible] Laicus,
ut Clericus per dignitatem, nisi in Casu necessitatis,
vel magnae Utilitatis. Item Pueri per indignitatem
ad 14. Annum. Item [illegible] publice con-
fit, [illegible] Schmeltzer V. Jurandi.
2°. Ex parte rei, per quam iuratur, hinc Idololatria
est, per falsos DEOS serio iurare; Blasphemia, iurare
per Membra Chri, quasi vera Membra habeat, vel Creatura
a Homo est, aut irreverenter ~~habere~~ iurare per
certa membra et Vulnera Chri. Dicere tamen
[illegible] Rationabilis, ab Ethnico Juramentum
petere, modo non determinate petatur per fal-
sos DEOS, quemadmodum licet ab Usu-
rario licet petere Mutuum, alibi dictum.

tiare a [illegible] ex Cens. pos aliquid DEI [illegible]
ad DEUM reservata. Iuramenta [illegible] creatum [illegible]
ferendo illud ad DEUM peccat quod [illegible] dicitur
3° [illegible] tempus [illegible] Jurem in Judices [illegible]
Fest. Advent. Quadrag. et Rogationib. [illegible]
vel. 4to [illegible] Modi [illegible] Condit. [illegible] iure dis
Morali [illegible] Iurabis dicit Deus in iustitia
et in iudicio et in veritate. 1° in iustitia ne fiat [illegible]
fiat iniuria proximo maxime in Commissorio. Deinde
ne [illegible] aut mala permittat [illegible] peccat
mortaliter iurans se peccaturum mortaliter, venialiter
iurans veniale aut [illegible] Consilijs repugnante
[illegible] hoc absque [illegible] iuret peccabit et mortaliter
Eidem dicit de Juramento [illegible] Matrimonij [illegible]
[illegible] in [illegible] consequentium valet
[illegible] Religionem ingressum [illegible]
[illegible] Religionem [illegible] Matr. [illegible]
[illegible] ad Religionem [illegible]
[illegible] peccat [illegible]
ferendo [illegible] Consilijs ac pietatis officijs adversa illa
et iurans [illegible]
2° [illegible] in iudicio ne quis iuret absque necessitate

tenere id sub [illegible] concupiscentiam et utrum [illegible]
Vera sit [illegible], ignorantia talis periculi periurij se exponit [illegible] consuetudo
iurandi [illegible] illicita, et quidem mortale [illegible]
et soleat admiscere mendacium iuramento [illegible]
[illegible] habet [illegible] consuetudinem iurandi [illegible]
[illegible] peccat mortaliter [illegible] iurat [illegible]
in eo peccat quod consuetudinem [illegible] iurandi non
conatur deponere; si enim moraliter studio adhibito conatur,
tunc [illegible] ipsa consuetudo desinit ex voluntaria
[illegible] neque talis peccat falso mortaliter [illegible]
[illegible] consuetudinem inadvertenter falsum iuret; [illegible]
si [illegible] studio deponendi consuetudinem [illegible] tunc
[illegible] speciale [illegible] confessionis [illegible] consuetudine
[illegible] consuetudinem [illegible] removet [illegible] ac
debeat [illegible] et mortaliter peccat, quoties peierat.
3º. de veritate ne sit [illegible] falsum iuret, [illegible] mortale
1º. iuramento assertorio [illegible] falsum et leviss. [illegible] nullius pernicii
[illegible] confirmare, et [illegible] iurandi [illegible] parte [illegible]
[illegible] n. 4. 2º promissorio iuramento [illegible] quod
[illegible] implendi [illegible] obligandi [illegible]
praestare [illegible] 3º mortaliter peccat qui iurat
[illegible] intentionem [illegible] quidem vera, [illegible] vero
falsa, [illegible] legitime requisitus, [illegible] in familiari colloquio [illegible]

eam sententiam aliis sic dicendo eam ipsam audientes ne
ideo concipiunt et falso iurando confirmant quia ipse
aliam mente apprehendat; Tertio est talis nihilominus est talis
iurando promissio sive mente postulantur aliquid spe-
rare Az. tom. 1. lib. 11. cap. quarto. Quando si
ab aliis irrationabiliter eam sic iuret ut si importu-
ne eo irrationabiliter ac inique ab eo exigatur iura-
mentum, non videtur David peccare qui in tali casu
tribuit vel sine interrogante claudere verbis exercitiis se
et tacite subintelligere ambiguam ut si iurent ne
rem scire, ut subaudiendo sic Deus velit me scire. Val. d. 5. q. 13.
p. 3. Hinc poterit a custode urbis rogatus transeuntibus
certum hominem, qui falso putatur peste infectus, etiam
cum iurando intelligere in composito scil. sensu si certo
sciat illum hominem infectum esse, quia talis nega-
det ad intentionem interrogantis et componentis civitatem
cum peste. Ita Silvester et Nagel. et Azor. Az. l. 11. c. 4. q. 5.
Sic et poterit adultera praeter ius a viro suo
gata negare occultum adulterium, sic confessarii et [illegible] interrogantis
et cum iurando negare post petitum de [illegible] interrogari
cogitur iurare se dictum alicui in sponsam sed
iurare intelligendo si postea placuerit. Alii pu-
tant Mercatores mortaliter peccare qui a rogatis

iuravit se tantum veraciter dixisse, subintelligendo charitate
ob scandalum aliorum. Videtur tamen contrarium quod à
[illegible] scandali non cedat in notabilem contrarii
lesionem et absit grave scandalum. plura
[illegible] Regnerij Tolet. l. 4. c. 27.

Dub. 3m.

Quae sit Materia, vis, obligatio Juramenti?

Dico 1º. Juramentum promissorium quo quis se obligat sub p. m. ad [illegible]
promissum, non [illegible] materiam, etsi animum adimplendi
non habuisset iurans ita [illegible]. Sed quid si non habuisset
animum se obligandi? [illegible] Sanchez l. 1. de Matr. d. 9. Tale
Juramentum non [illegible] [illegible] quod dolose iurat non intendens
iurare vel se obligare aut [illegible] abutens contra mente
[illegible] iurando licet in conscientia vi Juramenti ad nihil
praeter intentionem suam obligetur. Tamen tenetur illatae iniuriae
vel damni ad compensationem aliis et [illegible] ad [illegible]
[illegible] tenetur vel ipsa [illegible] facta iniuria compensari [illegible]
vel ob grave scandalum evitandum [illegible] quis [illegible]
[illegible] Matrimonii licet ficte iuravit et promiserit si [illegible]
[illegible] conditiones [illegible] tenetur eam ducere, ita alias non
[illegible] [illegible] illato. At si [illegible] multo [illegible]

proutter ad obligand ad ea dicendam, sive illa confessione

bilis noverit sed quia demum ablata virginitatis ad

dicendum tantum quatenus obligata dicendi uxorem ~~nullus~~ nullo casu

viris [illegible], quare poterit in tali casu peccaminis aliquis

nebus compensatio fiery. Dico 2° dubitans an

iuraverit ad nil tenetur contra ad Sot. et Suar. tom. 2. lib.

4. sect. 2. n. 15. quia in tali dubio melior est condi

tio possidentis scilicet libertatem. Dubitans r. scierit se ad

liberum fuisse nec ipsi iam constat se per iuramentum a

libertate recessisse, sed et tutus se resolvere liberum se esse

h. obligat ne omissio et iurata absque plena de delibe

ratione. R. Non obligare tale sub mortali.

Dico 3°. Iuram de ope sub mortali sub veniali illicito

nullam obligationem parit. c. cum sit 58. reg. iur. in 6. Non est obliga

torium contra bonos mores praestitum iuram. quia ea includit

contradictionem ut per obligat ad rem malam quam tenet ex corde

conscientia abstinere. Dico 4. Iuram de ope indifferente

nisi per fine a circumstantiis cohonestetur nullam vim

obligandi habet, ubi iuret v. g. certa verbis platea

transiturum se lapidem tollere et quia de ea nullam finem

honestum relatam atque adeo mala est in nullius actis huius

in dubiis indifferentis [illegible] sed ad obm. [illegible]

[illegible] [illegible] omissio [illegible] indifferens ad bonum

finē referatur capax sit obligationis Juramenti ut si iuret
se certa Die velle transitum ad [illegible] Cā pōst. [illegible] ten.
hoc promissio honestum propositum non ~~honestum~~ idoneum est capax
et ideo obligationis et Juramenti. Dico 5to durum et opus in
distracte in utilis, aut illicito de facto ita nullum et ut licet
postmodum mutata circumstantia utile et honestum fiat, adhuc
convalescat iuxta Reg. Juris in 6. non firmatur tractu temporis
quod de iure ab initio non subsistit. Hinc solvuntur aliqui casus
1o. Juravit quis cum ad initio erat nullus placuit ad transire
in quo donum incepit habitare gratia [illegible] per talis ad occasionem peti
in lapsu mirum [illegible] transitus incipit et bona inde intra fuisset
indifferens non tenetur abstinere a transitu quia durum et
initio non valet non convalescit postea. 2do Contra prima
sponsalia aut simplicia iurata contracta 2da. Mortua
prima sponsa non tenetur cum 2da contrahere quia promissio
et durum hinc facta censetur ab initio irrita. 3o obstrictus
voto simplici castitatis iuratus contraxit sponsalia post
dispensationem non tenetur stare contractibus quippe ab initio
nullus fuerat. Dico 6to Jura divini solum
honorum intuitu facta de opere minus bono quod maioris boni
impeditivum ab initio nullum est, et ut si Juravisset [illegible] Matrim.
iniri directe oppositum sit. castitas praestantius ac melius sit
arbitrativ Juventis in aliud melius commutari potest ut si Juravisset
hac orare hora, et post elligerit gratias fore Deo agroti in
servire. Ratio prius et quo non attinet ad divini Numinis

generaliter ut fiat opus minus bonum omisso eo opposito meliori. Eodem pacto dicendum si quis voverit alteri se obligans directe acceptando ut sit ita voventis arbitratu in opus melius commutari ita etiam iuramentum simile id sit acceptandum per confirmationem voti promissio sub qua se stat. Ita Cas: cum licet iuramentum editum de conscientia remittere eius obligationem ut opus fiat ipsi acceptum. Hinc si iuravit famulus domo exire filium pulsare quia ita meritus esse ab obligatione iuramenti si postea melius iudicas fore a verberibus abstinere. Dum ob eandem an dubitat, tum quia saepe mutatur status obiecti, quia nimirum familiae se emendavit, tamen potest vel alius per indecentiam. Item dicitur iuramentum dei honoris veriti fortuna, si quis in gratiam vel iulius ultimam editum est opus honesto tempore. Igitur nec in aliquo quis melius opus arbitratu minime commutare; sed ne id iterum cum gratia veritatis remittetur eo aliquo opus acceptat. Idem Fil. t. Sur. q. 20. et Sanct. in reg. Iuris Ius hoc praestatum servandum e quibusdam expetitur solutionem dependens servanis pt. Dico V.
Iuramentum de facto in alterius gratiam opus a Canonibus legibus probito per veritatis obligationem parit et confirmat pactum cum legi prohibito vel invalido de obligatione sub culpa. Mol. tom. 1. tr. 2. disp. 147 et alii docentes obligare iuramentum quod est bonum morale Canones ad Cuius fin. Nam licet Canones leg

prohibita est in parte praestari per Leg. si sit contra bonos Mores Naturales prout in Reg. Can. cit. ore Juram. edita ad alterius utilitatem servandum est si sit salubris observando servari possit. in hoc aliqui deducunt casus. scilicet Alienat. fundi Dotalis contra dispositionem Leges Juram. tamen absque dolo et errore praestito firmat et servari debet. Item Renunciatio etiam de succedendo in haereditate paterna sine Leges irrita est Jurato tamen firmatum servari debet. Item Contractus minorum vel pupilli sine consensu tutoris prohibitus Civili Jure, si tamen Juram. accesserit absque periculo violari non potest. Item Donatio facta Conjugi vel alteri ultra solitos vires, item promissio de renunciando testamento jure Civili non subsistunt Juram. tamen accedente robur accipiunt. Item mulier pro altero fide jubens non obligatur efficaciter ob privilegium [illegible] Senatus Consulti Velleiani; adhibito tamen Juram. tenetur adimplere fideijussionem. Praeterea qui suo Clericatu se addidit jure Civili solvere non cogitur et solvendi Repetitio conceditur si tamen iuravit se soluturum Juram. servare debet. Item filius familias mutuum acceptum solvere non tenetur, ex beneficio Senatus Consulti Macedoniani Juratus tamen tenetur. Atque in his recensitis casibus Juram. ita confirmat contractum ut Jurans ad eos implendos jure utroque compelli possit et debeat. Item dixi si Juram. de ope Canonicae legis prohibito

quia Pacta et Contractus Jure Naturali
auctore juri firmari, et patet quod n. actus nulla
moris subest obligatio et tamen eorum confirmatio illius
[illegible] in [illegible] pro aliis fini [illegible]. Dicitur
in confirmatione
2o. Modo legis prohibitio liberatio a obligat sub culpa ga[illegible]
aliis jurandi Deo fidem servatam forte nisi Reg.
Can. et prohibet juram praestitum contra bonos mores
quoniam oppositum turpe spectare. hinc non valet juram.
de Crimine non manifestando Regula generis, et ad rem
sponsando Dei legitime indiscriminatim [illegible] non valet juram.
quod Clericus propria Authoritate renunciat privilegiis fori
et Canonis [illegible] Dicit. Ab discernendum vero
quod [illegible] cont. Civiles leges sit patet sit hanc habe Reg.
Leges prohibentes alii actum quoniam fuit proximus dicen.
nostri jurandi pacificentur ne damnum alii patiantur et ob-
ligare solent sub culpa, si vero finis eorum respicit bonum
publ. ut et Clericorum immunitas integritas judiciorum
Conciliorum, eo sub pacto obligare solent [illegible] ut ne
Juramento accedente iis contravenire possit. Dicitur 3o.
Juram. praestitum per alterius injuria &c. si aut metu extortum
ordinarie valet et est servandum si [illegible] jurantis petito [illegible]
sed [illegible] si turpitudinem contineat [illegible]
captivis [illegible] ipse jurantis [illegible] cum [illegible] tradita

one juramento praestito servandum quia per actus turpis
servari potest nisi ad ipsum et jurato vel a legitimo
Magistratu relaxetur. Ex hoc deducuntur aliqua
1°. Etsi debitor ad solvendas usuras coactus juraverit se
tandem usuram solutione juraverit dum reddere. juramentum
Cap. debit. de Jur. 2° qui juravit latroni injuste
exigenti pecunias juramentum servare debet nisi a legitime
relaxetur: quod si iam solutum vel contrarium a latrone
exspectare vel idem in judicio repetere.
Juratum dico ordinarie validum esse juramentum quia in quibusdam.
casibus fallit assertio 1°. si quis ita contractu ipse juramentum
opposito ob publicum bonum annullet, hinc Matrimonium et sponsalia
irrita ita et professio gravi metu expressa, accedente
juramento de confirmando simpliciter irrita manet pro alius dicta.
2° si error vel dolus sit circa substantiam rei juramento promissae
tunc ... promissio nec juramentum ullum robur obtinet quia
~~defit~~ deficit consensus substantialis. Secus dico si error
vel dolus dans causam contractui sit circa accidentale
rei conditionem quia deficiente conditione deficit intentio
jurandi consequenter et obligatio juramenti. Dico 9°.
Etsi juramentum praestitum ad alterius injuriam ... continens turpitudinem
ex parte solius exigentis aut acceptantis validum sit ac servari
debeat propter honorem divini nominis ~~...~~ si nec civili nec Canonico Jure

confirmant juramentum ut exinde promissarius aut aliquid
ac in judicio ad et compulsorie vindicetur. ita Mol.
tom. 1. tr. 2. disp. 149. Sanch. l. 4. de Mat. disp. 20.
et l. 3. Mor. c. 6. n. Exempla sunt omnia l. si usura
vel usura sub juramento promissa sit judex in externo foro
promissarium compellere non debet ad solutionem eius usurarum
nullum acquirendi jus habeat. Et si ad contrahendum
vel ad quidpiam promittendum injusto metu ac dolo inductus
fuisti nulla datur in externo foro actio aut compulsio
ad solvendum ita communis doct. 3. quia talis actione neutro foro
metu extortum obligat. Respondet obligare in foro conscientiae
ob divini nominis reverentiam non tamen obligare in foro externo
quia in judicio non datur actio adversus eundem ita jurantem quin
potius si quid iam solvit in integrum restituitur. Obiicies
3. aliis verbis disserere hoc dico juramentum valet et juramentum
4. validat vel confirmat contractum spectatum eius adjectum vel quae
promissione firmam reddit tunc juramentum non eo ipso obligare
[illegible] et sic iusta titulum ad exhibendum rem promissam ad
proprium promissarium [illegible] aut et sic usura valet
ad confirmat promissionem ex sola relig. obligat non vero
alicui jus ex promissarius ad rem promissam [illegible] Unde si
quis in quo metu dolo vel vi ad juramentum inductus fuerit ad solutionem
conveniat statim ad judicem confugere potest, quod promissa-
rius ad relaxationem cogat, vel eo etiam invitus obligationem relaxet,

præsertim ex legitima Magistratus, Principis, Ecclesiæ auctoritate; promissio
jurata servanda non est, si rescindatur, nam si quis irritaverit tunc
ab ipso absque alia dispensatione cessabit obligatio erga DEUM, cum juramentum
habeat tacitam conditionem, nisi censeatur [illegible] promissione
[illegible] promissarius remittat, vel legitimus judex ob justam
causam rescindat, ita docent Molina tom. 1. tr. 2. disp. 149.
Sanch. 3. Mor. c. 21. n. 14. cum [illegible] jura civilia [illegible]
contractus [illegible] per juramentum promissarii [illegible]
solo [illegible] publico juramento confirmari [illegible] hinc promissio jurata
Matrimonii cum [illegible] [illegible] mortua priori [illegible].
DICO 10. quod duo pacta contractus [illegible] eundem [illegible] posterior
juratus præjudicat priori simplici [illegible] promissioni sponsalia titio
dein alteri jurata [illegible] Sempronia tenetur ducere titium altero
neglecto, [illegible] duo pacta aut contracta [illegible]
posterior et simplex præjudicat priori jurato simplici [illegible] promisit
titia sponsalia et jurata [illegible] Sempronia [illegible]
[illegible] servare contractum posteriorem [illegible]
perjurus. DICO 11. [illegible] in libro Ethicæ [illegible]
[illegible] gravi [illegible] obligatione [illegible] ita [illegible]
1. [illegible] de servandis statutis [illegible] de editis [illegible] in
[illegible] dicta c. penult. [illegible]
[illegible] ultra fines [illegible]
de [illegible] bonis Ecclesiæ [illegible]

[illegible] sit pro [illegible] necessitati et utilitati [illegible] tolerande
regula. Item iurando servare statuta alicuius Collegii, Monast[erii]
[illegible] servare regulam S. Benedicti intelligitur iurare [illegible]
differentiam statutorum, intentionem legislatoris seu consuetudinem
Quod si statuta gravis momenti et sub mort. pecc. obligatoria
fuerint, huius transgressio novam mortalem sacrilegii culpam ad-
[illegible], si autem fuerint levia et sub veniali tantum obligantia, [illegible]
[illegible] [illegible] eodem modo iuramenti obligatio [illegible] erit.
Ergo iuram. bona fide praestitum a intentione iurantis extendendum
ad illa implicite ~~[illegible]~~ seu tacitam [illegible] [illegible] in mente iu-
rantis venisset citra dubium adiecisset.
Porro in iuram. promissorio [illegible] absolute facto tacita
quaedam conditiones continentur. 1a ut (si potuero) nemo enim obligatur
ad impossibile, et si una pars promissionis sit impleri altera possibilis
tunc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] dependentia ab illo promissa fuerit. 2a ut (salvo iure et
auctoritate superioris) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] irritare aut aliud
[illegible] ob causam in eo dispensare velit. 3a ut (nisi is in cuius
gratiam et [illegible] iuratum et obligationem remittat.) [illegible]
Distinguendum est, [illegible] vel iuram. sit [illegible] [illegible] in gratiam
[illegible] [illegible] directe in eius [illegible] ut si iuret se [illegible]
[illegible] [illegible] aut aliud opus pietatis facturum et tunc ille
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facta

[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut si sponsalia iurata contrahas cum aliqua principis famula [illegible] [illegible]
[illegible] tunc ex [illegible] tertia homine [illegible] obligatio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hospitem introcundo et [illegible] illegitime [illegible]
[illegible] ille honore [illegible] [illegible] remittit [illegible] [illegible] [illegible] l. 4.
n. 22. 4ta Conditio [illegible] res eod. statu permanserint, [illegible]
notabiliter mutatae [illegible] fuerint: quia notabilis mutatio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] iurati intentio [illegible] [illegible] [illegible] sponsus
a sponsalib. et iuratis desistere [illegible] ob notabilem paupertatem aut [illegible]
[illegible] sponsae [illegible] [illegible] [illegible] gratuita [illegible] iurata
sit [illegible] [illegible] ob ingratitudinem gravem promissarii. 5ta est
si alter [illegible] promissis steterit [illegible] [illegible] in reciprocis promissionibus
[illegible], patet ex [illegible] [illegible]. §. 3o. De iuramento [illegible]
fidem fides frangenti [illegible] [illegible] si quis [illegible] iuratus promittat
[illegible] ego [illegible] alio tempore [illegible] [illegible] [illegible], tunc si ille fidem
[illegible] nec ego promissionem servare teneor. Dico [illegible]
Obligatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] religionis [illegible] [illegible] personalis [illegible] solum
iurantem afficit nec ad heredes successores transit. [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] successoribus iuravit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alienus [illegible] successores [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] legis aut consuetudinis. [illegible] heres [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praestare [illegible] [illegible] [illegible]

sub Homagio obligatur. Non dissoluta obligatione domini per praecise per solutae religionis contractum, et per esse hoc ad eo natura restringi posse, tum adhuc manet obligatio domini faciendi, suum sub conservatione quam promissionem a promissario acceptante tenere non potuit, per mortem priore obligatione religionis posteriori dominis scilicet ad haeredem transit, ut is ad eius iurato satisfaciat.

Dub. 4tum

De irritatione, dispensatione, et commutatione Juramenti.

Circa irritationem Juramenti — Notandum eadem esse rationem alterius potestati subiecta iuramenta adere ut quod in eo spectat et volunt quorum potestati subsunt, ita ut ea irrita reddere valeant per ipsis praeiudicant. Haec porro dependentia duplex, quia una per se sicut cum tollas iuramentis ita subordinata subiecta sit volunti alterius, ut in sua obligatione includat hanc conditionem: si alter consenserit vel si repugnaverit, ut sic filii impuberes a volunte patris, religiosi a praelatis, sicut volunte dependet, altera per accidens ratione materiae de qua aliis in rat. sicut alterius potestati subiecta sit ut si filiusfamilias fovet calicem argenteum templo. Hoc praenotato —

Dico 1o. Juramentum promissorium in re aliqua D. potest iure per eam potestatem per dominii

natura [illegible] Patris Praelati Mariti [illegible] irritari [illegible]
quia huiusmodi [illegible] nihil aliud [illegible] Voto iniuncto [illegible]
[illegible] dictis [illegible] irritari [illegible] et quum, quod [illegible] voto
[illegible] et conditiones [illegible].

Dico 2° [illegible] et dominii [illegible] irritari [illegible] 1° Circa mat[eriam]
si necessitas alterius dispositionis [illegible] Papa irritare [illegible]
[illegible] circa [illegible] edita, [illegible] ad [illegible]
[illegible] dispositionem [illegible]. [illegible] [illegible] via [illegible]
[illegible] res [illegible] dispositioni [illegible] et si [illegible] Clericus [illegible]
[illegible] commodaturum e loco [illegible] dioecesum [illegible] debita [illegible]
2° si necessitas circa [illegible] [illegible] dominativa
[illegible] Patris Praelati [illegible] Tutoris [illegible] [illegible]
Praelati [illegible] Commissionem iuratas [illegible]
[illegible] factas irritare [illegible] Sanch. l. 3. Mor. c. 20. [illegible] Pater
et tutor [illegible] iurata in pubertate [illegible] ob aetatis imbecillitatem
[illegible] voluntati et obligationi alterius voluntati [illegible] subiecta sint
Quum quod ad eius dispensandum et commutandum [illegible] attinet
Dico 1° quod ordinaria [illegible] potestas [illegible] dispensandi
et commutandi in [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible]
l. 8. de Matr. [illegible] n. 18. [illegible] Quia votum et [illegible]
in iure et apud DD. [illegible] fere similem [illegible]
[illegible] Religionis [illegible] obligationem habeant. Dico 2° [illegible]
[illegible] Papa reservata [illegible] [illegible]

Dilatio [illegible] Peregrinationis ad lim. Apost. ad Sepulch.
Dominicum S. Jacobum dicta) est ipsa reservata Sedi, adeoque
in generali concessione privilegiis dispensandi aut com-
mutandi non veniunt sed specialiter exprimenda. Ita docet Ab-
[illegible] Fagnanus, Navarr., Sanchez. Dico 2. ad 3 [illegible] cuj-
dates, nullum votum absolute dicitur Papae reservatum, si ipsa
cuique [illegible] sit additum. Non ita Votum. Verum [illegible]
[illegible] competendo et praesidentibus. Dico 3.
[illegible] confirmationem [illegible] ordinarie [illegible]
[illegible] consensu cui [illegible]
[illegible] hoc acceptando [illegible] judex [illegible]
[illegible] Episcopi [illegible] ordinarie [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] delegationem postulat [illegible]
[illegible] in poena [illegible]
acceptabit [illegible] excommunicationem [illegible]
[illegible] praestito. 3° ob grave [illegible]
[illegible] a Promissario
[illegible] ultra [illegible]
[illegible] dispensandi [illegible]
primario [illegible] dispensare [illegible]
[illegible] Dico 4to [illegible]

si sit pure in DEUM directum, id quod verius quia vota
Virginitatis, paupertatis, Castitatis [illegible] dicitur
offerre ad [illegible] l. aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] debitori sed ad [illegible] offensa [illegible] in [illegible] [illegible]
instar aliorum votorum quae in solius DEI honore fiunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]. [illegible] fiant [illegible] DEO
et in ejus honore obligatio [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] creditur
[illegible] [illegible] l. [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] circa [illegible] [illegible] DEO
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] nullum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
ideo [illegible] ejus iniuria ob causam in DEI honorem cedente à
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]. l. ordinarius Jure [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] delegatus [illegible] nominatis [illegible] [illegible]
[illegible], aut etiam privilegiis gaudentes [illegible] [illegible]
[illegible] Commissionis l. privilegii [illegible] concessi [illegible] [illegible]
l. [illegible] ut [illegible] l. [illegible] l. [illegible] aut Commutationem fiat
cum praeiudicio [illegible] [illegible] tunc [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible]
alicui Personae aut [illegible] [illegible] acceptatum sit [illegible]
[illegible] nullus [illegible] [illegible] [illegible] acquirerit. Quod si non [illegible]
acceptatum sit a privilegiato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] loco aut [illegible] [illegible] [illegible]
hic [illegible] [illegible] l. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
commutare [illegible] aut [illegible] offensis [illegible], l. [illegible]

Ordinarij judicet. Dico 5.o quod iuramentum [illegible] commodi [illegible]
factum in solo Deo fit [illegible] [illegible] facta alijs 3.o
et ab eo acceptatum tunc ad [illegible] potest ordinaria potest-
as [illegible] [illegible] confessio [illegible] ex cap. [illegible]
[illegible] [illegible]. Quia tunc iuramentum transit in contractum
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] invito remitti neque [illegible].
Sanch. l. 4. Mor. c. 47.

Quaer. utrum et potestas Ecclesiae possit iuramentum ab initio licitum
[illegible] Metu [illegible] [illegible] [illegible] extorta possit relaxare?

Resp. 1.o directe relaxare iuramentum quod fit per modum absolutionis
vel dispensationis nulla saecularis potestas aliud iuramentum relaxare potest
quia ad hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facta per [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solos [illegible] Prelatos
pertinet.

Resp. 2.o Indirecte relaxare quod fit tamen Metu supplendo vice
eius cui iuratum est, et qui remittere debebat [illegible] laicalis
potestas relaxare [illegible] modo [illegible] iuri [illegible] et [illegible]
remittitur [illegible] exempla [illegible]. 1.o [illegible]
[illegible] [illegible] dignitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] obstricti erant. 2.o [illegible] Laica potestas ob iustam [illegible]
aliquid [illegible] vel [illegible] cui [illegible] iuras [illegible]
[illegible] [illegible] is cuius iuratum per iniuriam [illegible]
facta obligationem iuris ad remittendum tunc eo invito eius

[illegible] illegitima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quaestio Sexta.

De Voto, et Voti Relaxatione.

Dubium I.um

Quid sit Votum?

Conclusio. Votum [illegible] dicitur Promissio Deliberata Deo facta de bono meliori. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Promissio ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se obligandi Deo [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voto obligandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si quis habuisset actum positive contrarium obligationi [illegible] noluisset se obligare Deo, quod vovere se putabat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voti obligandum voto [illegible] [illegible] [illegible] obligare [illegible] [illegible] [illegible] vovent. Reddere votum [illegible] [illegible]